ئادیابین لەنێوان شێوەو ناوەرۆکدا.. حەیدەر عەبدولڕەحمان

سەختترین کار لەدراماو سینەمادا دەست بردنە بۆ مێژوو، کە دەبێت زۆر بەهەستیاری و بەرپرسیاریەتیەوە هەڵس و کەوتی لەگەڵدا بکەیت، هەر بەلاڕێدا بردنێکی مێژوو (بەهەر ئامانجێك) بێت، باجێکی گەورەی لەسەرە.
بەڵام ئەم هەستیارییە بەمانای ئەوە نیە، ئیدی بوێری ئەوەمان نەبێت دەست بۆ کاری مێژوویی بەرین، لەکاتێکدا ئێمە وەك گەلێکی جەزرەبە دراوو ستەم لەکراو، لەهەموو گەلانی دنیا پتر پێویستیمان بەهەڵدانەوەی لاپەڕەکانی مێژوو و دەرخستنی ڕاستیەکان هەیە.
بەردەوام لەچەندین لاوە شەڕی دراماو سینەمامان پێ دەفرۆشن و قەستی ناشیرین کردنی شوناسی نەتەوەییمان دەکەن، پارەیەکی خەیاڵی زۆریش بۆ ئەو ئامانجە تەرخان دەکەن، کەچی مخابن ئێمەی کورد دەستە پاچە وەستاوین بۆ وەڵامدانەوەی ئەو هێرشە درامایی و سینەماییانە کە بەئەنقەست دەکرێتە سەرمان.
لە ئادیابین دا (حەسەن عەلی خان) دەستی بۆ ئەو مێژووە بردووە، بە ئەوەی ئەو ئاراستە شێواوەی درامای کوردی بەئاراستەیەکی تر بگۆڕێت و دوای جەلیل زەنگەنە و حەسەن عەلی کەسانێکی تر بەدوایاندا دا بێن و بەهەمان بیرکردنەوە، بەردەوامی بەو سەرەتایە بدەن، کە ئەوان بەکەمەڵێ کێشەوئاریشا دەستیان پێکرد.
لە (ئادیابین) دا زۆرینەی کێشەکان بەسەر لایەنە مێژووییەکەدا شکاونەتەوە، هەندێ بینەر وا هەست دەکات، لەهەندێ لاپەڕەی مێژوویی دا مێژووەکەی دەشێوێندرێت و غەدر لەراستیەکان دەکرێت، ئەم غەدرەش لەسەر خۆی هەژمار دەکات و نایەوێ ئەو ڕاستیانە پەردەپۆش بکرێن.
لەمەدا بینەر مافی خۆیەتی بەرهەم هێنەر و دەرهێنەر بخاتە بەردەم بەرپرسیاریەتیەوە، لەپای ئەوەی ورد بین نەبوونە دەرهەق بەهەندێ لایەنی مێژوویی، کە ساغ کردنەوەیان پێویستی بەوە دەکرد، کەسانی پسپۆر لەو بوارەدا راوێژیان پێ کرابوایە.
(حەسەن عەلی خان) لەوەدا سەرکەشی کردووە، کە پانتاییەکی ئێجگار دوورو درێژی مێژوویی خستۆتە چوارچیوەی یەك دراما، کە کۆی تۆماری کردنی تێدا بەگشتی ناگاتە بیست سەعاتێك و ئەو بیست سەعاتەی دابەشی سی ئەڵقە کردووە، خۆی لە چەندین رووداوی گەورەی مێژووی

کورد داوە، کە لەسەردەمی دەسەڵاتی عوسمانی و بەریتانییەوە دوای جەنگی جیهانی یەکەم دەست پێ دەکات، لە ساڵی 1917 ەوە تا شۆڕشەکانی شێخ عەبدولسەلام و شێخ ئەحمەد بارزانی و شۆڕشێ یەك دوای یەکەکانی بارزان و روداوەکانی کۆماری مهاباد تا دەگاتە پەڕینەوە لە ئاراس:

پەڕینەوە لە ئاراس بە تەنیا پێویستی بە فیلمەکە، لەو داستانەدا و لە کاتی بەریەکەوتنی بارزانیەکان لە گەڵ ئێرانیەکان حەوت پێشمەرگە شەهید دەبن و چەندی تر بریندار دەبن، بە ماوەی 53 رۆژ ئینجا گەیشتنە سەر رووباری ئاراس، لە گەڵ گەشتنیان بە سنووری یەکێتی سۆڤیەت بارزانی دوو نامە بەدەستی میرحاج ئەحمەد بە ستالینی سەرۆکی سۆڤیەت دەنێرێ و داوای پەڕینەوەیان لە دەکات بۆ ناو خاکی یەکێتی سۆڤیەت، دوای ماوەیەکی کورت سۆڤیەت رەزامەندی لە سەر پەڕینەوەکەدا.

حەسەن عەلی ئەو داستانە ترازیدیە گەورەیەی ئەوەندە بچووك کردەتەوە، خەزگەی ئەوەی بە بخوازی ناوی ئاراست هەر نەبیستبوایە.

پاشان پەڕینەوەیەك بە بێ نیشاندانی پێشەوای ئەو کاروانە کە مستەفا بارزانییە، شاردنەوەی مێژوویەکە کە کورد شانازی پێوە دەکات.

ئەگەر هەر یەك لەو هەموو رووداوە تێکەڵاوانە بخەیتە چوارچیوەی یەك دراماو بە هەر رووداوەك لەو مێژووە دوورو درێژە تەنیا دیمەنەك دروست بکەیت، ئەوە دەسەڵاتت بەسەر ئەو هەموو ماوەیەدا ناشکێ و کورت دەنی.

جەلیل زەنگەنە لە گەردەلوولدا بە (سێ بەش) هێشتا نەیتوانی ئەو مێژووە تەر بکات و بە ناتەواوی دەستی لە هەڵگرت، بەڵام دوای ئەوەی گەردەلوول ئاسەوارەکی گەورەی لە مێژووی درامای کوردی دا بەجێ هێشت، کە تا ئەو دەمەش هیچ درامایەکی مێژوویی و سیاسی نەیتوانیووە سنووری گەردەلوول ببەزێ.

بەگشتی مەعلومە چەند ئەوەندەی پانتایی رووداوەکان لەدرامایەکدا فرەوانتر بێت، دەسەڵات شکانی دەرهێنەر بەسەر بەرهەمدا کەمتر دەبێتەوە.. بۆیە بینەر هەست بەوە دەکات کە دەرهێنەر بە شێوەی بروسکە بەسەر مێژوودا تێدەپەڕێ و ناتوانێ ئەو وێستگە مێژووییانە تەر کات.

حەسەن عەلی خان ویستویەتی ئەرکەکی هونەری و نەتەوەیی گەورەی سەرشانی خۆی لەم قۆناغە هەستیارو گرنگەی کوردستان بەجێ بگەیەنێ، بەڵام کەمێک کێشەی مێژوویی بۆ دروست بووە، چونکە هەوەی ئەوەی نەداوە، پێشتر پێنا بە کەمێک لەشارەزایانی بواری مێژوویی بەرێت و خۆی لەو کێشانە دوورە پەرێز رابگرێ .

بەڵام بینەریش دەبێت لەوە بگا کە مێژوو کتێبێك نیە بۆ خوێندنەوە، بەڵکو کامێرایەکە بۆ نیشادانی وێنە.

کتێب و کامێرا هەردوکیان بەیەك ئاراستە ڕوو لەمێژوو دەکەن، ئامانجەکانیان دەڕژێتە ناو یەك سەرچاوە، بەڵام هەر یەك لەوان زمانی جیاوازو ستایلی تایبەتی خۆیان هەیە و هەر یەك بە فۆرمێك مێژوو دەگێڕنەوە.

بەڵام لەهەمان کاتدا مێژوو کتێبێکی موقەدەسیش نیە نەتوانی گۆڕانکاری لێ بکەیت و جوانتری کەیت، کاتێك دەبێتە موقەدەس کە بیشێوێنی و بەئاراستەیەکی بەریت کە بۆ بەرژەوەندییەکی تایبەتی بەکاری بێنی.

دراماو سینەما لەسەردەمی ئەمڕۆکەدا بوونەتە ئەلتەرناتیف بۆ خوێندنەوەی مێژوو، چونکە هەموو بینەرێك مێژوو ناخوێنێتەوە، بەڵام زۆرینەی خەڵك دراماو سینەما دەبینن، بۆیە مەعریفەی بینەر بە ڕوداوە مێژووییەکان، لەدراماو سینەمادا زۆرترە لەسەرچاوەی مێژوویی وەك کتێب، ئەگەر ئەو بەرهەمە درامی و سینەماییانە لەسەر بونیاتێکی باوەڕ پێکراوی مێژوویی بونیات نرابن، نەك لەسەر خەیاڵ.

هەر کات پێداچوونەوە بە تێگەیشتن لە مەعریفەی مێژوو بکەیت، لەوە دەگەیت کە ئەو وێناتانەی دراماو سینەمایان تێدا تێژیە، نیوەی زۆرتری سەرچاوەکانی تێکەیشتنی کۆمەڵگاکانیان لەڕێ ی دراماو سینەماوەیە نەك کتێب.

کتێب بۆ نوخبەیەك لەکۆمەڵگایە و بۆ فێر بوونە، بەڵام دراماو سینەما بۆ جەماوەرە بەگشتی و ئامانجی سەرەکیش چێژ وەرگرتنە.

کەواتا چی بکەین بۆ ئەوەی دەسەڵاتی ئەوە بەخۆمان بدەین مێژووییەکی خاوێنی نەتەوەیی تۆمار بکەین ؟

ڕەنگە وەڵامدانەوەی ئەو پرسیارە تەنها هەر لای دەرهێنەرەکان نەبێت، کە بەگەورەی بەرهەم ناونراون، بەڵکو ئێستاکە بەرهەم هێنەرەکان و پارەدارەکان خاوەن بڕیارن، ئەوان جڵەوی ئاراستەکردنی ئەومێژووەیان خستۆتە دەست، بە ئەوەی رێگە بەهیچ دەرهێنەرێك بدەن هیچ پرسیارێکی هەبێت.

بەرهەم هێنەر لەدرامای ئادیابین دا خاوەنی بیرۆکەی دراما کەیەو ویستویەتی وەك مەسیحییەك دەرفەتێك لەدرامادا قۆرخ بکات، لەپێنای ئەو دەرفەتەدا لایەنێك لەپەیوەندی مێژوویی نێوان مەسیحییەکان و بارزانییەکان نیشان بدات، بەسوود وەرگرتن لەو رۆَژانەی کە شێخ عەبدولسەلام بارزانی لەساتەوەختێکی تەنگەتاودا لەژێر فشاری عوسمانییەکاندا پەنا بۆ قەشە (مار شەمعون) دەبات و ئەویش لەو تەنگەتاویە بەهانایەوە دێت و لای خۆی حەشاری دەدات.

ئەم هەڵوێستەی (مار شەمعون) لاپەڕەیەکی مێژوویی مەسیحییەکانە و

مافی خۆیانە شانازی پێوە بکەن، بەڵام خستنە ڕووی بەو فۆرمە لاوازو سەر پێییە، لە دیمەنێکی کورتی هەمادار و نیشانەدانی شێخ عەبدولسەلام بەشاردنەوەی روخسار، لەکاتێکا زۆربەی پێغەمبەرانی خوا سیمایان دەرکەوتووە و دایەلۆژیان هەبووە، مانایەکی تر دەبەخشێت و لاوازی دەرهێنەر دەردەخا، لەچارەسەر کردنێکی درامی بۆ دیمەنەکە.
ئەمە لەکاتێکا خودی ئەو بابەتە گرنگە بابەتی فیلمێکی تایبەتەوە هی ئەوە نیە بچووك بکرێتەوە و لەپەراوێزی دیمەنێك لە درامایەكدا بەرجەستە بکرێت.
هەولێریش بەهەمان شێوە بەخێی و بەو مێژووە پڕ لەسەروەرییەی بچووك و کەم بایەخ کراوە، ئەو هەولێرە نیە کە لەمێژوودا دەیخوێنینەوە، وەك لانكەی شارستانیەكان، شاری عیلم و مەعریفەو کولتوورو كەلەپوور، شارێك بەشاری هەلاكۆ شكەن ناو نراوە، كەچی كامێرا لەكاتی ڕەیشتنی عوسمانیەكان و هاتنی ئینگلیز خەڵكەكەی هەموو تێك دەقرژێن و لەترسان شار بەجێ دێڵن، تەنانەت ماڵی پاشاش خۆیان بۆ ڕاکردن ئامادە دەكەن.
ئایا ئەركی كامێرا ناشیرین كردنی شارێكە یا ئەگەر ناشیرین بوو جوانتری كەیت ؟
هەولێر لەهیچ سەردەمێكا، لەسەختترین ڕۆژانی مێژوو، ڕوو بە ڕووی هەموو ئەو ئیمپارتۆریەت و حكومەتە شۆڤینیانە بۆتەوە كە قەستی پەلاماردان و داگیرکردنیان کردووە.
یەكێك لەجوانیەكانی ئەو شارە فرە نەتەوە فرە ئاینە، كەسایەتیەكانیەتی، كە لەو سەردەمەی دراماكەدا ئەستێرەی درەوشاوەی شاری هەولێر بوون، ناكرێت تۆ باس لەمێژووی نوێ ی هەولێر بكەیت و كەسایەتیەكی گەورەی وەك مەلا فەندی فەرامۆش بكەیت.
لە شوێنی ئەو كەسایەتیە ناودارانەی هەولێر كەسایەتی وەهمی وەك (مومتاز پاشا) و (بەهجەت پاشا) دروست بكەیت.
لەگەڵ چەندین لە پریفیسۆرو مامۆستایانی زانكۆ قسەم کرد، هەموو جەختیان لەوە کردەوە، كەسانێك لەمێژووی شاری هەولێردا نەبوونە بەو ناوە، ڕەنگە ئەو ناوانە لەڕۆمانێكی خەیاڵی بووبن، كە هیچ پەیوەندییان بە مێژووەوە نیە.
دەكرێ لەنەو ئەو هەموو زاناو داناو نیشتمان پەروەرانەی هەولێر، هەموویان فەرامۆش بكەیت و مومتاز ناوو بەهجەت ناوێك دروست بكەیت ؟.

ئایا ئەمە شێواندنی مێژوو نیە؟

كێشەی سیناریۆ

هونەری سیناریۆ لەدرامای کوردی دا، هونەرێکی ساوایەو تەمەنی دروست بوونی لەگەڵ تەمەنی سەرهەڵدانی درامایە لەکوردستاندا، کە

خەی لەنیو سەدەیەك و پتر دەدات.
هەتا ئێستاشی لەگەڵ دابێت، سیناریۆ وەك كێشەیەكی بنەڕەتی لە دراما ماوەتەوە، لەبەر ئەوەی ئەو نووسەرانەی لەبواری سیناریۆدا پسپۆرن زۆر بە دەگمەنن.
لە وڵاتی ئێمەدا هۆكاری سەرەكی سەرنەكەوتنی دراما لاوازی سیناریۆیە، چونكە زۆر جاران بیرۆكەیەك دەكرێتە بنەماو لەناوەڕۆكی ئەو بیرۆكەیە كاراكتەرو دیالۆگ و روداو دروست دەكرێت و ئەو پێكهاتەیە ناو دەندرێت بەسیناریۆ.
سیناریۆی ئادیابین كە لەبیرۆكەیەكی (نینەس نەمرود)ەوە وەرگیراوەو لەلایەن (كەریم عەبدوڵڵا) نووسراوە، چەند تەوەرێكی جیا جیای مێژوویی، سیاسی، كۆمەڵایەتی دەگرێتە خۆی
تەوەری مێژوویی: هەولێر وەك شارێكی دێرینی پێكهاتە ئایینی و نەتەوەییەكان و پەیوەندی مێژوویی ئایینی و نیشتمانی نێوانیان دەركەوتووە، بەڵام لەشاخ داو لەگەرمەی شۆڕشەكاندا ئەو پێكهاتانە نابینین، وەك ئەوەی بوونیان نەبێت.
تەوەری سیاسی: ململانێی سیاسی ئینگلیزو عوسمانیەكان لەسەرخاكی هەولێرو سەرهەڵدانی بزووتنەوەی سیاسی كوردو تراژیدیاكانی، هەر لەشۆڕِشی بارزانەوە تا داستانی پەڕینەوە لە ئاراس .
تەوەری كۆمەڵایەتی: پرسی كۆمەڵایەتی لەچەند دیمەنێكدا بەرجەستە كراون لەوانە:
دیوەخانی مومتاز پاشاو پیاوەكانی، گەشتە كەی عەزراو حوشترەكەی، پرسی خۆشەویستی فەرهادو نەرمین، ئایشە و سەلوان، ساڵح و كچە منداڵەكە، ون بوونی ساڵح و دۆزینەوەی، خانەكەی عەزیز، دوكانەكەی بەهجەت پاشاو نۆكەریەكەی فەتحیە فەندی، سیخوڕییەكانی رەشید حەمامچی، فڕێدانی مەلۆتكەكەی سەعدیە، ماڵەكەی مام جەبارو رەدوو كەوتنی كچەكەی.
هەر سێ تەوەری مێژوویی و سیاسی و كۆمەڵایەتی تێك هەڵكێشی یەكتر كراون، بەڵام پێم وایە لەڕووی چێژەوە، تەوەرە كۆمەڵایەتییەكان لەدوو تەوەرەكەی تر بەچێژتر بوون هەمیشە هۆكار بوون بۆ بەرزكردنەوەی ریتمی دراماكە، لەبەرئەوەی بابەتە كۆمێدی ورۆمانسی و كێشە كۆمەڵایەتییەكانی تێدابوو.
بەگشتی لاوازی سیناریۆ وەك لایەنێكی هونەریی نەرێنی لە دراماكەدا هەستی پێ دەكرێت، وەك:
1.سیناریۆكە هێڵێكی دیاری كراوی درامی نیە بە رووداوەكان، بەڵكو پارچە پارچە كراون، هەر پارچەیەك جۆرە سەربەخۆییەكی خۆی هەیە، ئەمە وای كردووە دراماكە بونیاتێكی درامی بەهێزی نەبێت .
2.دیمەنەكان لەكتر نەبەستراونەتەوە بە ئەوەی بینەر چاوەڕێ ی

ئەنجام بکات.

3. دایەلۆگەکان تێر نەکراون.

4.لەسیناریۆکەدا گرێی درامی یا بوونی نیە، یاخود زۆر لاوازە، شتێ نیە بینەر چاوەڕوانی کردنەوەی بکات .

5.ڕەگەزی وروژاندن لاوازە، بینەر بە هیچ کێشەیەکی دەروونی دیمەنەکان تێدەپەڕێنێ.

دەرهێنان :

دەرهێنەر لەدەستپێکی دراماکەی دا بەخۆ ئامادەکردنێکی تەواوەوە ئەو دەسەڵاتە هونەرییەی خۆی نیشان داین، کاتێ کۆبوونەوەی ژەنەڕاڵە سەربازییەکانی هەردوو سوپای عوسمانی و ئینگلیزی دەکرێت، بە ئەوەی عوسمانییەکان بە پێی ڕێکەوتن هەولێر بەجێ بێڵن.

بەستایلێکی سینەمایی و تەپڵو موزیکی سەربازی بەجۆش، چەند دیمەنێك نمایش دەکات، کە وا هەست بکەیت فیلمێکی بیانی دەبینیت و گەشبینیەکی زۆر بینەر دەگرێ، بەڵام لەئەڵقەکانی دواتر ئەو ریتمە بە تەوژم و پڕ لەجوانکاریانە گۆڕانکاریان بەسەر دادێ و لە هەندێ دیمەندا بەرزو لەهەندێکی تردا نزم دەبێتەوە.

(حەسەن عەلی خان) بەر لەوەی کار بە دراما بکات، ئەزموونێکی زۆری لە سینەمادا هەیە و لەچەندین ڤیستیڤاڵدا خەڵاتی سینەمایی پێ بەخشراوە، بۆیە لەو درامایەدا سوودی لەو ئەزموونە وەرگرتووەو بەدیدێکی سینەمایی کاری دەرهێنانی بۆ (ئادیابین) کردووە.

زۆر ئارەزووی کاری سەرکێشی دەکات، بە ڕوو بەڕوو بوونەوەی دیمەنە سەختەکانی وەك شەڕو شۆڕو بەکارهێنانی تەقەمەنی وتەکنیك و خدعەی سینەمایی، وەك لەچەند دیمەنێکی ئادیابین دا لە شەڕەی بارزاندا دەیانبینین، یاخود بەکارهێنانی فڕۆکەو تۆپباران کردنی لەهەندێ دیمەنی جەنگدا، بەهۆی تەکنیك و گرافیك.

هەروا دەرهێنەر بە نیشاندانی توانای دەرخستنی ئەتمۆسفیرێ سەخت و دژوارەکان، بە تایبەت لە کەشوهەوای ساردو بەفران بارین و زریاندا وێنەکانی دەگرێ، بە ئەوەی بینەر بخاتە ناوئەو ئەتمۆسفیرە سەختە، وەك دیمەنی گەڕانی مومتاز پاشاو سەراغ کردنی هەڤاڵەکانی لەچیا. هەروا دەرهێنەر خۆ ئامادە کردنێکی باشی کردبوو بۆ دابین کردنی جلوبەرگ و چەك و تفاقی

سەربازی و ئەکسسواراتی کلاسیکی کۆنی ئۆتۆمبیلی کلاسیکی و پەیتونەو حوشترو جلوبەرگی ئافرەتان و پیاوان و تۆپ، کە بە ئاسانی دەستبەر نابن.

لە(ئادیابین) دا کێشە لەهونەری مەنتاژ و دەستی کارامە نیە، چونکە هەردوو دەست رەنگین (نەجات مەولودی) و(هونەر شەهدی) بەتوانستێکی گەورەوە دراماکەیان بەرجەستە کردووە، بەڵکو کێشە لای دەرهێنەرە کە ویستویەتی لەمەنتاژدا جۆرێك لە فێڵ لە بینەر بکات بە دریژ کردنەوەی کات و تەواو کردنی 30 ئەلقە.

چونکە پێی وابووە ژمارە 30 لە بایەخ و بەهای بەرهەمەکە زۆتر دەکات، بە پێچەوانەی ئەو هاوکێشەیەی دەڵێ لە فەرهەنگی زانستی دا، زێدەڕۆیی وەك کەم و کورتی وایە.

بینەر زوو درك بە بەشاییەکە دەکات و دەزانێ فێڵی لێ دەکرێت، وا هەست دەکات کە دەرهێنەر لە دەست کورتی و قەیرانی دیمەنە پەنا بۆ ئەو درێژکردنەوە لاستیکیانە دەبات، کە لە ئەنجامدا زۆر بەگرانی لەسەر بەهای هونەری دراماکە دەشکێتەوە.

زۆر جاران وا رێ کەوتووە ئەلقەیەکی تەواو بەدوو یان سێ دیمەن کۆتایی بێت و ئەلقەکان تێر نابن، بەتایبەت لەدیمەنەکانی گەشتەکەی (کاترین) ی دەزگیرانی (کابتن) بۆ کوردستان، کە بە ماوەی دوو رۆژ دیمەنەکان لێك رادەکێشران، بێ ئەوەی هیچ رووداوێك لە دیمەنەکاندا ببینی.

بۆ بازار گەڕاندنی حوشترەکەی عەزرا، بە ماوەی دوو رۆژ ئەو حوشترە بە بازاڕەکانی هەولێردا رادەکێشرا.

زەماوەندەکەی فەرهادونەرمین، کە ریتمی دراماکەی هێنایە سەر سفرو بینەر وا هەستی دەکرد بەرامبەر بە کلپێك دانیشتووە نەك دراما، جیگەی سەر سوڕمانە دەرهێنەر بەرامبەر بەو بەشایە گەورەیە چاوپۆشی کردبێت و چارەسەرێکی لا نەبووبێت.

گریانی عەزیز بەرامبەر سەعدیە دوای بەیاری بەشوودانی بەزۆری.

جگە لەدرێژکردنەوەی لاستیکی بە دیمەنەکان، دەرهێنەر بە درێژکردنەوەی کات چەند گرتەیەك لە ئەلقەی رابووردوو دووبارە دەکاتەوە گوایە بۆ بەبیر هێنانەوەیە، کەچی درامای رۆژانە وەك هەفتانە نیە بینەر لەبیری کات و بتەوە رووداوەکان بەبیر بینەر بێنیتەوە.

بەپێی پێوەری کاتی دراما بێت، ناکرێت هیچ ئەلقەیەك لە 45 خولەك کەمتر بێت، کەچی لەو درامایە، ئەلقەی وا هەیە بەتایتلەوە ناگاتە چارەگە سەعاتێك.

ئەمەش نیشانەی کورت هێنانی سیناریۆیە، کە هەندێ جار دەرهێنەر دەستەپاچە دەمێنێتەوە لەچارەسەر کردنی، بۆیە ناچاری ئەوە دەبێت کات بدزێ.
بەڵام باشتر لەدزینی کات ئەوەیە کە زۆر لەخۆت نەکەیت ژمارە 30 تەواو کەیت لەسەر حیسابی بەهای هونەری و ئاستی بەرهەم.
خۆ دەکرێ 20 ئەلقە بێت، بەڵام بە تەری، مەسەلەکە نەیاسایە نە مەرج، هیچی ترنیە زیاتر لەوەی بەو ژمارەیە پرۆپاگەندە بۆ زەخامەتی کارەکەت بکەیت .
ئەمەش هەمدیسان کاریگەری نەرێنی لەسەر دەروونی بینەردا بەجی دێڵێ کە دەرهێنەر بەلاواز دەبینێ، چونکە بەرپرسی یەکەم لەهەموو گرفتەکان تەنیا دەرهێنەرە.
سێ رەگەزی سەرکەوتوو
لەبونیاتی دراماکەدا هەر رەگەزێك کێشی خۆی هەیە، بینەر بە روونی هەست بەئاستی داهێنان و شکستی هەر یەکێکیان دەکات، بەڵام خۆش بەختانە سێ رەگەزی سەرەکی بوونەتە کۆڵەگەیەکی پتەو بۆ دراماکەو بە تەواوەتی تەر کراون و مافی خۆیان داوەتە بەرهەمەکە کە بریتین لە:

4. وێنەگرتن
پێگەی (هاوکار فەرهاد) و ستافە وێنەگرەکەی، بەقەد پێگەی دەرهێنەر گرنگی هەیە لەو بەرهەمەدا، چونکە هەر یەك لەوان تایبەتمەندی و رۆحی تایبەتی خۆیان هەیە لەبەرجەستەکردنی بەرهەمەکە، بەڵام وێنەگرتن بە کرۆکی راستەقینەی بەرهەم دادەندرێت وهەموو ستاتیکاو چێژەکی دراما لەوێنەوە چێ دەکات.
(هاوکار فەرهاد) بەڕێوەبەری وێنەگرتن زۆر زیرەکانە گۆشەکانی کامێراو گرتە هەستیارەکانی بژار کردووە، بەدیدەکی سینەمایی پێشکەوتووهەس و کەوتی لەگەڵ کامێرادا کردووە.
فەرهاد بە ئاستی ئەو وێنەگرە بیانیانەی جاران بەخەرجیەکی زۆرەوە دەمانهێنانە کوردستان، کاری داهێنەرانەی خۆی لە گەڵ ستافێکی لێهاتوو وەك یاریدەدەر کاریان لە گەڵدا کردو بە سەرکەوتوویی لێی دەرچوون، بۆیە شایەستەی ستایشن.
2. موزیك:
موزیك لەزۆربەی دراماکانی ئێمەدا ناتوانێت رۆحی درامی بخاتە بەر رووداوەکان، زۆر جاران موزیك دراما دەکوژێ و ناتوانێت ریتمێکی هاوسەنگ بە وێنەو جوولە و روداو تەر کات، لەو بەرهەمەدا (زانا جەبەلی) بەموزیك مەرکەکی درامی

بەھێزی بەدیمەنەکان داوە، کە کاریگەری دەروونی بەسەر ھەستی بینەردا بەجێ بهێڵێ.

من لە نمەیەکی تایبەتیم بە زانا جەبەلی دەست خۆشیم لێ کرد لە پای ئەوکارە جوانەی، زۆر دڵگران بووم کە دەیگوت لە وڵاتی ئێمەدا خەڵکانێك ھەن ئەگەر ھەر داھێنانێك بکەیت، بوێری ئەوەیان نیە دەست خۆشیت لێ بکەن، وەك ئەوەی ئەو کەسانە بەو دەست خۆشی لێ کردنە بچووك ببنەوە.

3.رووناکی:

رووناکی لەکاری درامیدا تەنها بۆ جوانکاری نیە، بەڵکو بەھێزترین فاکتەرێکی گوزارشت بەخشینە بەدیمەنەکان و ڕوخساری ئەکتەرەکان، بە تایبەت لەحاڵەتە دەروونییەکانی وەك ترس و نیگەرانی.

بۆیە گرنگە ئەندازیاری رووناکی بەر لە وێنە گرتن دەق بخوێنێتەوە، بۆ ئەوەی تێڕوانینی خۆی ھەبێت لەدابەش کردنی رووناکی.

لە (ئادیابین) دا رووناکی ڕۆڵێکی کاریگەری ھەبوو لەسەر جوانکردن و بەرجەستە کردنی دیمەنەکان، کە ھونەرکاران(محەمەد کەمال) ویاریدەدەرانی ڕۆڵێکی کارایان تێدا بینی.

ئەکتەرو کاراکتەر لە ئادیابین دا

بە بژاردەکردنی ئەکتەر لەدرامای ئادیابین دا، دەرھێنەر جگە لەئەکتەری خۆماڵی، دوو ئەکتەری ئینگلیزو دوو ئەکتەری لەڕۆژھەڵاتی کوردستان بەشداری پێ کردووە، ھەردوو ئەکتەری ئینگلیزی((فێڵ وێبستەر) (سۆفی کارل) و ئەکتەری ڕۆژھەڵاتی (سومەییا ڕەزایی) و(شەھرەزاد) جگە لە ستافێکی بە توانای ماکیاژ کە لەسێ ماکێژکار پێك ھاتبوون. بە پێی ئەزموونی رابووردویان توانست و پێگەی نواندنی ھەر یەك لەو ئەکتەرانە توانایەکی دیاری کراویان ھەبووە، بەڵام کاتێك ھەست دەکەیت لەم بەرھەمەدا توانست و داھێنانێکی گەورەتر لە قەوارەی خۆیان پێیە، ھۆکارەکەی دەگەڕێتەوە بۆ سەر چەند خاڵێك:

1.دەسەڵاتی دەرھێنەر لەسەر راھێنانی ئەکتەرو بەرز کردنەوەی حاڵەتی ھونەری و مەعنەوی.

2.بابەتی دراماکەو فەلسەفەی گەیاندنی.

3.لەوەشاوەیی کاراکتەر لەگەڵ ئەکتەرو بۆی کاریگەر بوونی بەو

کاراکتەرە.
4.ئازاد کردنی ئەکتەرو فەراهەم کردنی دەرفەت بۆ داهێنان هەندێ لەو ئەکتەرانە لە دیمەنێك یان دواندا دەردەکەون، کەچی لە پڕێکا دەبنە هەڵم و دیار نامێنن، بە ئەوەی پاساوێك هەبێت بۆ بەشداری کردنیان، پاساوێکیش هەبێت بۆ جێ هێشتنیان.. بەگشتی زۆرێك ئەو ئەکتەرانەی لە بەرهەمەکەدا بەشداربوون، توانایەکی زۆدە لە توانای خۆیان نیشاندایین، بە بەرجەستە کردنی ڕۆڵەکانیان. بەڵام ڕۆڵی هەندێ لەو ئەکتەرانە لە زەهنی بینەردا کاڵ نابنەوەو تا قەدەر حەیامێك بە زیندوویەتی دەمێننەوە.

شوکروڵڵا شێخانی:
شوکروڵڵا دەمێکی دوورە لەنواندن دوور بوو، بەڵام هەموو کات خەونی بەگەڕانەوە بۆ بەردەم کامێرا دەبینی، ئەوجارە ئەو ڕێکەوتە هاتە پێشەوەو ڕۆڵی مومتاز پاشای پێ درا، کە هەڵگری ئایدیاو بیرو باوەڕێکی نەتەوەییە، هەڵوێستی جوامێرانەی نیشان داوە بەرامبەر ئینگلیزو هەمیشە هاوکارو هاوسۆز بووە لە گەڵ بزووتنەوەی ئازادی خوازەکان.
لەرووی کۆمەڵایەتیشەوە کەسێکی دانا بووە لەچارەسەر کردنی کێشەکان، بەتایبەت کێشەی ژن هەڵگرتنی فەرهادی کوڕی و ئایشەی خوشکە ژنی، کە لە بری بەکاهێنانی هێزو خوێن رشتن، بە تێگەیشتن و هوشیاری چارەسەری گونجاوی بۆ ئەو کێشانە دانا، بەمەش ئەو کاراکتەرە بووە هەما بۆ نیشاندانی لۆژیك بە چارەسەر کردنی کێشە کۆمەڵایەتیەکان. لە رووی نواندنیشەوە شوکروڵڵا توانی دەرفەتەکە قۆرخ بکات، بە ئەوەی مافی تەواو بە کاراکتەرەکەی خۆی بدات، لە ڕووی ئەداو ریتمی نواندن و جەستەوە. خوا چانسی ئەوەی پێ بەخشی، کە لەو قۆناغەی تەمەنیدا، سەر بەند بمینێتەوە بەرامبەر بە گەلەکەی، ئیدی ئەو(مومتاز پاشا)یە لەشوکروڵڵا شێخانی جیا نەبێتەوەو ببێتە ناونیشانی هەمیشەی.

زاهیر عەبدوڵڵا (بەهجەت پاشا):
کۆنە کاربەدەستەکی عوسمانیەکان بوو، دوای هەرەس هێنانیان بەرامبەر بە ئینگلیز بەهجەت پاشا، ئەو ڕەواجەی جارانی نەما، هەوڵی دەدا بەسیخوری و ماستاو گرتنەوە، لای ئینگلیزەکان خۆی خۆشەویست کات و زەڕبەیەك لەمومتاز پاشای ناحەزی بدا، بە یاریدەی فەتحیە فەندی زۆر تەڵەو پیلانی بۆ پاشا داناوە، هیچ لەو پیلانانە سەری نەگرت، جگە لەوەی لای کابتن سعودی شکا، وەك خۆی گۆتەنی ڕەسیدی قەڵانەکی نەما. زاهیر عەبدوڵڵا دوای کاراکتەری (عومەر چاو

چنەك) لە درامای هەبوو نەبوودا، بە یەكەم جار دوای ئەو هەموو بەرهەمانەی پێشكەشی كرد، بەو ڕێیە لە(عومەر چاوچنۆك)ی تێپەڕاندو كاراكتەرێكی تر جێگەی گرتەوە، كە ببێتە هەنگاوێكی گەورە لە ژیانیدا. زاهیر لەساڵانی هەشتاكان تاوەكو ئێستاكە ڕۆڵی دەیان كاراكتەری دیوە، هەمیشە چاومان لەوە بووە عومەر چاو چنۆكێكی تر، بە فۆرمێكی تر دروست كاتەوە، بەڵام هیچیان ئەو ناونیشانە فەخرییان، بەقەد بەهجەت پاشا پێ نەبەخشی.
كابتن های (فێڵ وەبستەر): كابتن حاكمی ئینگلیزی بوو لەهەولێر، جگە لەلایەنی سەربازی، بەردەوام یاداشتەكانی خۆیو خەڵكەكەی دەنووسییەوە، ئەو كەسێكی هوشیار بوو، ئەو ماوەیەی لە هەولێر بوو، ئازاری هیچ كەسێكی نەدا، جگە لە ئەدا كردنی ئەركی سەربازی، بەتایبەت لە هەرەس پێ هێنانی هەوڵەكانی خورشید ئاغاو هەڕەشە چەكدارییەكانی بە سەر سوپای بەریتانی (فێڵ ویبیستیر) ئەكتەرێكی لیهاتوو بوو، هێزێكی كاریگەر بوو بە پرسی نواندن لەدراماكەدا، دەرهێنەر وێنەیەكی سروشتی و واقیعی بەڕوداوەكات بەخشی، بینەر ئارەزووی ئەوەی دەكرد،دیمەنەكانی (كابتن) زۆتر بوایە، چونكە لەگەڵ دەركەوتنی هەستت بەوە دەكرد، لە بەردەم فیلمێكی ئینگلیزی دانیشتووی. سومەییە ڕەزایی: ڕۆڵی سەعدیە قاجاری ـ لە دراماكەدا بینی بوو، ئەو ئافرەتە بوو، كە لەڕۆژە تەنگەتاوەكانی شەڕدا، دایكێك (شەهرەزاد) كەرپێچەكی خۆی ڕادەستی سەعدیە دەكات، كە كەرپێچەكەی بەرێتە هەولێرو لەوە چارەیەكی لێ بكات، ئەویش كەرپێچەكە لە بەردەم ماڵی مومتاز پاشا فڕێ دەدات، ئەوان هەڵی دەگرنەوەو بەخێوی دەكەن. دوای 14 ساڵ ئینجا (ساڵح) دایكی پەیدا دەبێتەوەو داوای دەكاتەوە، سەعدیە لەو ڕۆژەوەی عەزیزی خانچی ناسی بوو، خۆشی ویستبوو، سەبووری دنیای بە عەزیز دەهات، بە زمانی خۆی و بە دەم پاڕانەوە داوای لە عەزیز كرد بیخوازێ، بەڵام عەزیز هیچی بە پێ نەكراو نەیتوانی ئەو ئاواتەی ئەو بینیتە دی. لە بری (عەزیز) فەتحیە فەندی نۆكەری بەهجەت پاشا كە پیاوێكی ڕەبەن بوو، مەراقی لەداو لە بەهجەت پاشا پاڕایەوە سەعدیەی بۆ بخوازێ، ئەویش لە ژێر هەڕەشەو چاو سوور كردنەوە سەعدیەی ناچار بەهاوسەرگیری كرد لەگەڵ فەتحی، بەڵام هاوسەرگیرییەك بە خۆشەویستی.
تا ڕۆژێكیان دوای تێپەڕبوونی تەمەنێك، سەعدیە كەوتە پاڕانەوە لە فەتحی كە یەخەی بەرداو تەڵاقی بدا، فەتحیە فەندیش بۆی دەركەوت كە سەعدیە دادی نادا، ئەویش گەیشتە قەناعەت كە لەئاكامدا سەعدیە ئازاد كات.
لەدوا ساتدا سەعدیە گەڕایەوە لای عەزیزی مەعشوقی، بە ئەوەی كە نە مرازەكەی حاسڵ بێت.

لەڕووی نواندنەوە (سومەییە) باشترین ئەکتەری ئافرەت بوو
لەدراماکە، ئەگەرچی شێوەزارەکی کوردی بەفۆنەتیکی فارسی هەبوو،
بینەر باش تێی نەدەگەیشت، بەڵام نواندنەکی پێ لە داهێنانی هەبوو،
لە رووی ئەداو پێرفۆرمانسی نواندنەوە، کە کاراکتەرەکەی پێ کات لە
جۆش و خرۆش.

خەرمان هیرانی:

خەدیجە هاوسەری مومتاز پاشا بوو، لەسەرەتادا دژی بەهاوسەربوونی
فەرهادو نەرمینی خۆشەویستی بوو، چونکە پێی وابوو فەرهاد لایەق بە
نەرمین نیە، بەڵام کە فەرهادونەرمین سەری خۆیان هەڵگرت و دواتر
ئاشت کرانەوەو مارە بری کران، بەختەوەر بوو. دواتر کێشەی عەیشە و
سەلوان و کێشەی سالحی هاتە پێش زۆر ئازاری بەوە خوارد کە سالح
دوای 14 ساڵ بەخێو کردن، شەهرەزادی دایکی رەسەنی خۆی هەڵبژارد.
دەرهێنەر لە پەراوێزی کاراکتەری خەدیجەدا دەیتوانی شوێنێك بە
هەستی نەتەوەیی و شۆڕشگێڕیش بە ئافرەتی کورد لەو قۆناغەدا
بکاتەوە، کارێك بکات ئافرەتیش لە خۆنیشاندانە جەماوەریەکە
بەشداری پێ بکات .
بە تایبەت دوای ئەوەی خەدیجە هەستی بەوە کرد کە مومتازپاشاو
مەحفوزە فەندی بە نهێنی ئەوان قسە لەسیاسەت دەکەن، خەدیجە
نهێنیەکەی زانی و پاشا سەری ماچ کردو پێی گوت شانازیت پێوە
دەکەم،
دەبوا ئەو ئاشکرا بوونەی سیاسەت گەرمتر بکرێت و بواری زۆتر بدرێت
بە چوونە ناو سیاسەت لە لایەن خەدیجەوە.
خەرمان هیرانی بە یەکەم جارە بەو ئاستە لەدرامایەکی کوردی
دەرکەوە، دەرفەتەکی ئاوا باشیشی بۆ هەڵکەوە، کە بەو ئاستە بەرزە
نواندن بکاو توانستەکانی خۆی بەرجەستە بکات. ئەو لەحاڵەتە
سەزداریەکاندا تەواو دەچووە ناو رۆڵەکەی و نواندنەکەی پێ بوو
لەڕاستگۆیی ودوورلەهەڵچوون و زێدە رۆیی لە نواندندا. خەرمان دوای
نواندنی لەشانۆیی (باوك) ی سدیق عەزیز، رۆڵێکی تری نەبینیوە
لەو ئاستەدا، کە ئێمە لە ئادیا بیندا بینیمان.

رزگار ئەحمەد (فەتحیە فەندی) :

پیاوو کەیلەی بەهجەت پاشا بوو، لەدوکانی کوتاڵ فرۆشتنەکە، بە
هێنانی هەواڵی سیخوڕی خۆی لەلای بەهجەت خۆی خۆشەویست دەکردو جار
جارەش نەخشەو پیلانی دژی مومتاز پاشا بە بەهجەت پاشا دادەنا. لە
بری ئەو کەیلایەتیە،
بەهجەت مرازی حاسڵ کردو بەزۆر سەعدیە خانی لێ مارە کرد، لە

کۆتاییشدا کە زانی سەعدیەخۆشی ناوە سێ بەردەی لە دەست ناو تەڵاقی دا.

رزگار ئەحمەد وەك هونەرمەندێكی كۆمەدی لە دراماى (كەونەدەركێ) بە كاراكتەری نوری كشمش ناسرا، ئەو ڕۆڵەی دوای تێپەڕبوونی نیو چارەگە سەدە زێتر، ئێستاش لە زەهنی بینەردا كاڵ نەبۆتەوە. رزگار ئەو رابووردووەی خۆی زیندوو كردەوە، ئەوجارە بە فۆرمێكی دیكە توانای نواندنی خۆی نیشان دایەوە.

رزگار زاهیر(فەرهاد):

ڕۆڵی فەرهادی كوڕە تاقانەكەی مومتازپاشای بینیبوو، لەو ڕۆژنەی ئینگلیز بەرەو داگیر كردنی هەولێر هەڵدەكشا، ئەو خەریكی خۆ تێكنان بووبە ڕاكردن، ئەو كات پێم سەیر بوو، كوڕێ گەورەی پاشا بیەوێ لە ترسان لەگەڵ ژنان شار بەجێ بێڵێ ! ئەو كات لاوازی كاراكتەرەكەی فەرهادم بینی و لام سەیر بوو مومتاز پاشا نەیتوانیووە تۆزێك لە هەستی نیشتمانی بە كوڕەكەی ببەخشێ. دواتر كاتێ فەرهادو نەرمین یەكتریان ناسی، زۆر بە لووت بەرزی و مەغروریەوە هەڵس و كەوتی لەگەڵ نەرمین دەكرد، بەڵام دواتر كە ڤایرۆسی خۆشەویستی لێیدا، نەك هەر بە نەرمین ڕوخا، بەڵكو خەوو خۆراكی لەخۆی حەرام كردو بە هەلەداوان هەلسوكەوتێكی هەرزەكارانەی نامەقولی كرد، بە ئەوەی هیچ پرس و ڕایەك بە باوكی بكاو حیسابێك بۆ شكۆی خێزانەكەی بكات شەوێك كچەی هەڵگرت وڕایكرد، بە تەنیا پاساوێكی لاواز، كە دایكی بە هاوسەر گیری لەگەڵ نەرمین ناڕازی بووە!

ئەو كارە لە درامادا هەڵەیەكی گەورەیە كە ڕێگەیەكی نا لۆژیكی و نا شارستانی فێری خەڵك بكەیت و بە گەنجەكان بڵێ ی ئەگەر ئەو كچەیان نەدایتە دەستی بگرەو ڕاكە، دوای ماوەیەك سوڵحێك بكەو وەرنەوە.

(رزگار) وەك نواندن لەهەموو بەرهەمەكانی پێشوو تری، لەوانەش لە (دوا شەودا) هەنگاوی باشتری هاوێشتووە، ئەگەرچی سیناریۆ ڕەسمێكی جوانی بۆ كاراكتەرەكەی نەكێشابوو، جگە لە ڕۆڵی ئاشقێكی سەر شێت نەبێت كە هیچ دەسەڵاتێكی نەبوو، جگە لە ڕاكردن نەبێت.

دەرهێنەر لە دیمەنەكانی كۆتایی دا فەرهادی تێكەڵ بە جەماوەرە خۆ نیشاندەرە كرد، ویستی وەك گەنجێكی شۆڕشگێڕ نیشانی بدات، بەڵام بینەر ئەوەی دەزانی كە نیشاندانی فەرهاد لە خۆ نیشاندانەكەدا تەنیا پڕكردنەوەی بۆشایی بوو، چونكە ئەو كاراكتەرە هەرگیز بە خەیاڵیش بەلای پرسی نیشتمانییەوە نەچووەو بیریشی لێ نەكردۆتەوە، ئیدی كەس نەیزانی چۆن فەرهاد لەكون فەیەكونێك بوو بە شۆڕشگێڕ !؟

تەلار هیرانی(ئایشە) :
ڕۆڵی ئایشە ی خوشکی خەدیجەی بینی، کێشەی سەرەکی ئەو ئەوە بوو کە چانسی هاوسەر گیری نەبوو، بۆیە ناچاری ئەوە بوو، خۆشەویستی لەگەڵا سەلوانەکی خاوەن ژن ئەنجام بدا. کارکنەرەکەی جۆرێك لە دژایەتی بە دروست کردووە لەبەر ئەوەی شەڕ لەگەڵ پاشا دەکا بە رازی بوون بەهاوسەرگیری لەگەڵ پیاوەکی خاوەن ژن، ئەوە دەسەلمێنێ کە بڕوای تەواوی بەفرەژنی پیاو هەیە. بینەر هەست بەوە دەکا ئەو پەیوەندییەی لەنێوان سەلوان و ئایشە دا هەیە، هیچ بنەکی خۆشەویستی لە نایە و هیچ ڕەگو ریشەیەکیشی نیە، بەڵکو پەیوەندییەکە ئامانج تەنیا هاوسەرگیرییە.
لەو دراماییەدا (تەلار هیرانی) لەدیمەنی ڕووبەڕووبوونەوەیدا لەگەڵ مومتاز پاشا بەهێزەکی درامی کاریگەرو گربانەکی بەکوە دەردەکەوە کە بەبوێرییەوە داوای مافی مرۆیی خۆی دەکات بە هەڵبژاردنی ئەو کەسەی خۆشی دەوێ و لەئەنجامدا وا لەمومتاز پاشا دەکات، هیچ قسەیەکی نەبێت بەرامبەر بە ئایشە و بەدەنگ بێت . نواندن بە تەلار هیرانی لە دراماو شانەدا وەك یەکە، بەڵام تواناکانی لە شانەدا لە دراما بەهێزترە. لە دیرەکی هونەری تەلار سەتایەك هەیە بە ناو شانەیی (مەرگ و کچ) ئەو سەرەتایە هەر وەك خۆی ماوەو شتەکی تری نەهاتەتە سەر بە قەد (مەرگ و کچ) سەنگین بێت بە تەلار، ڕەنگە ئادیابین) هەولەك بێت بۆ ئەو ئامانجە..
مەولان حەمەدەمین (عەزیز توتنچی):
پیشەی توتنچی هیچ پەیوەندییەکی بەکاراکتەرەکەی مەولانەوە نیە، چونکە ئەو خانچییە، خۆ ئەگەر عەزیز خانچی بوایە، ڕەنگە بە عەزیز نازناوەکی لەوەشاوەتر دەبوو.
ئەو عەزیز توتنچییە پیاوەکی ڕێبەن بوو، تەمەنی تەواو هەڵکشابوو، بارەگاو مەنزەگای ئەو خانە بوو، شوێنی حەوانەوەی کاروان سەراو ڕێبوارانی جارانی هەولێر
پیاوی مومتاز پاشابوو، قەدەر حەیامەکی لەخزمەتی ئەودا بەسەر بردبوو، بەڵام پاشا هیچ حیسابەکی بۆ نەدەکرد، جگە لە کەیلەیەکی گوێ ڕایەڵ نەبێ.
ئەو خانە ببوو بەهەوارەك بۆ ناساندنی زۆر لەموسافیرەکان، لەوانەش (سەعدیە) خان، ئەو ژنەی لەیەکەم ڕۆژی سەردانی بۆ خان و یەکەم لوقمەی نان خواردنیان بە یەکەوە، ئاشقی ئەو عەزیزە بەد بەختە بوو، کە پیاوەکی ڕەوشت بەرزو هێمن و لەسەرخۆ بوو، ئەوی بەخەیاڵیدا نەدەهات، لەو ڕێبەنی و بێ کەسی و بێ سەلوایە ئافرەت بوو،
تەنانەت لەو شەوەی سەعدیە ویستی پەردە لەسەر ناخی خۆی لابەرە و

کلیلی دڵی خۆی دایە دەست عەزیز و بە ڕاشکاوی و بەدەم شەپۆلی گریانەوە داوای ئەوەی لە عەزیز کرد بیخوازێ، کەچی عەزیزی بێ دەسەڵات بەدەم گریان و خۆخواردنەوە بێ ئومێدی کردو پێی ڕاگەیاند کە هیچی پێ ناکرێ جگە لە گریان و خەم خواردن نەبێت.

ئەو شەوە عەزیز خۆی بەبێ دەسەڵاترین مەخلوقی خوا هاتە بەرچاوی، چونکە نەیتوانی بە هانای سەعدیەی بێکەس و بێ پشت و پەناوە بێت، کە بەهجەت پاشا، هەڕەشەی بەزۆر بەشوودانی لێ دەکرد.

مەولان حەمەدەمین لەرووی سروشتی مرۆییەوە زۆر لە کاراکتەرەکەی خۆی نزیك بوو، هەمان ئەو خەسڵەتە تایبەتیانەی تێدابوو کە لە (عەزیز توتنچی) دا هەبوو، بۆیە ئەوەی مەولان بناسێ، هەست بە جیاوازییەکی ئەوتۆ ناکات لە نێوان ئەکتەرو کاراکتەرەکەی.

ئەو لە نواندن دا ریتمێکی هێمنی دوور لەهەڵچوونی هەیە، تەنانەت لەریتمی دەنگیش هەمان ریتمی جەستەی هەیە، لە ئەدای نواندن دا بەپێی پێویست کار دەکات، ئەو سروشتی بوونە جۆرێك لەجوانی بەنواندنی عەزیز بەخشیووە.

ئەدیابین بۆ مەولان دەرفەتێکی گونجاو بوو بۆ مەولان، چونکە کامێرا و هەستیاری کامێرا بۆ فۆرمی نواندنی مەولان باشترین و نزیکترین فاکتەرەکە بۆ بەرجەستە کردنی ئەو نواندنە نەرمەی مەولان .

هەندرێن عەبدولڕەحمان (جوامێر):

جوامێر ئەو گەنجە خوێن گەرمە بوو، یەکەم جار دوای هەرەس هێنانی عوسمانیەکان و هاتنی سوپای ئینگلیز، لەگەرمەی ژاوەژاوو شڵەژانی خەڵکی هەولێر، جوامێرمان وەك گەنجێکی ئاسنگەر بینی، بەڵام دواتر نەمانزانی بۆچی دەرهێنەر ئەو ئاسنگەرییەی بەجوامێر نەهێشت و کردی بەپیاوێکی ئاغا.

جوامێر هەستێکی کوردایەتی بەرزی هەبوو، کاتێ عوسمانیەکان بەتێکشکاوی بە بازاڕدا تێدەپەڕین، ئەو لەگەڵ هاوڕێیەکی سوپا گەورە تێکشاوەکەی عوسمانی چەك دەکەن (ئەمەش جۆرە موبالەغەیەکی نا مەعقولی دەرهێنەرە بوو کە دوو گەنج سوپایەك چەك بکەن!)

لە کۆتاییدا ئەو هەستە پاك و چاونەترسیە بوو وای کرد لەخۆنیشاندانە جەماوەرییە گەورەکە دەستگیر بکرێت و پاشان لەسێدارە بدرێت.

رەنگە لەش و لاری جوان و ئیلقاو دەنگی، وای لەدەرهێنەر کردبێت، هندرێن وەك ئەکتەرێك بۆ ئادیابین هەڵبژێرێ، بەڵام بۆ ئەوەی بیرۆکەیەکی دیاری کراوی بۆ دروست کردنی کاراکتەرێك بۆ ئەو ئەکتەرە هەبووبێت، تەنانەت پیشەی ئاسنگەرییەکەشی لێ سەندەوە.

هندرێن ئەزموونێکی تازەی لەگەڵ دراما دا هەیە، پێویستی بەوە هەبوو

دەرهێنەر زێتر لەوەندە چاوی لەسەر نواندنی هندرێن بێت و هانی بدات جووڵەو ئەدای نەرمتر بكاتەوەو نواندنێكی سروشتی بێ گرژی ئەنجام بدات.

بەڵام لە دیمەنی لەسێدارە دانەكە، زۆر شت گۆڕاو هندرێن توانی بەرجەستەی رووداوێكی كاریگەر بكات و بینەر هەست بەو ئیرادە بەهێزو خۆراگریە شۆڕشگێڕانەییە بكات كە لە روخساری جوامێر دەردەكەوت، بۆ ڕوو بەڕوو بوونەوەی مردن.

بۆیە هندرێن بەو دیمەنە پاسپۆرتی پەڕینەوەی پێ درا.

رووبارخالید(نەرمین)

نەرمین كچی مام جەبار بوو، ئەو كچەی دوكانێكی شیرینی مناڵانی هەبوو، ئاشقی تاك لایەنەی فەرهادی مومتاز پاشا بوو،كە هیچ مەیلی پێ نەدەدا، دواتر توانی بەمەكربازی خۆی دڵی فەرهاد داگیر بكات و خەوو خۆراكی لێ حەرام بكات،

لەئەنجامدا كە زانیان دایكی فەرهاد بە هاوسەرگیریان ڕازی نیە، سەری خۆیان هەڵگرت و پەنیان بۆ فاتمەخان برد.

تا رۆژێكیان فاتمەخان لەگەڵ مام جەبارو زەهرای دایكی، ئاشتی كردنەوەو زەماوەندی خۆیان گێڕا.

رووبار لەزمانی خۆشەویستی دەگەیشت، بەو زمانە قسەی لەگەڵ بینەر دەكرد.

ئەكتەرێكی رۆح سووك و شیرین بوو، نواندنێكی نەرم و بێ گرێ ی دەكرد، هەستت بەخۆش ویستنێكی ڕاستەقینە دەكرد بۆ فەرهاد، ئەم هەست كردنەی بینەر ئەنجامی راستگۆیی بوو لەگەڵ كاراكتەرو رۆڵەكەی خۆی.

رووبار لە ئادیابیندا لە دەرگا فرەوانەكەیەوە هاتە ژوور، چاوەڕوانی مەكەن بەوئاسانیە لێی دەرچێ.

زیاد كەریم (سەلوان)

كە سەلوانی كوڕی بەهجەت پاشا بو، كاتی خۆی بێ ویستی خۆی ژنێكیان بەسەردا سەپاند ن□دەویست، بۆیە بەردوام وەك را ِوچیەك چاوبازی لە گەڵ ئایشێ ی خوشكی خەدیجەی ژنی مومتاز پاشا دەكرد، كە باوكی هەردوكیان خوێنی یەكتریان فڕ دەكرد.

بەهجەت پاشا كە بە كەین و بەینی سەلوانی كوڕی و ئایشێ ی زانی، زۆری پێ خۆشبوو، وای مەزەندە كرد سەلوان هان دەداو ئایشێ هەڵدەگرێ و بەمەش حەیاو ناموسی مومتازی لە تورەگە دەكاو سعودی دەشكێنی.

بەڵام لە ئاخیردا وا دەرنەچوو، چونكە ئایشێ و سەلوان بڕیارێكی عاقلانەیان داو بە مرازی خۆیان گەیشتن.

زیاد کەریم و کاراکتەرەکەی لەگەڵ یەك کۆك نەبوون، نەیدەتوانی ببێتە ئاشقێك و بە هەموو دەسەڵاتی خۆیەوە گوزارشتێکی راستگۆیانە لەو ئەشقە بکات،

زۆر بەلاوازی چووە بەردەم مومتاز پاشاو راستەوخۆ پێی گوت: پاشا لە دەرکەی هاتیمە ژۆرێ، دەمەوێ بمکەیە کوڕی خۆت.

دیمەن و دیالۆگەکە لەو ساتەوەختە گەرمە دەروونیەی پاشا ئەوەندە ساردو سڕو بوو، من بومایە لەجیاتی دەرھێنەر ھەرگیز بەو دیمەنە رازی نەدەبووم ئەو دیمەنە مردووە وا بە سادەیی تێپەڕێ.